

Hr Henn Pärn
Riikliku lepitaja kt

02.12.11

Riiklik lepitaja peatas 30.11.11 töötüli lepitusmenetluse Eesti Arstide Liidu, Eesti Tervishoiutöötajate Kutseliidu ja Eesti Haiglate Liidu vahel vastavalt KTLP § 24 punktidele 1 ja 3.

Leiame, et õiguslik alus lepitusmenetluse peatamiseks puudub.

1. 03.11.11 lepituskoosolekul otsustati:

- a) EAL ja ETK vastavad päevakorra punktis 6 EHL poolt esitatud küsimustele.
- b) Riiklik lepitaja küsib Haigekassalt töötasu alammäärade tõusu rahalist mõju Haigekassa eelarvele. Riiklik lepitaja edastab Haigekassalt saadud vastuse töötüli osapooltele.
- c) EHL analüüsib läbi EAL ja ETK poolt esitatud kollektiivlepingu projekti ning esitab kirjalikult omapoolsed arvamused nimetatud lepingu punktide kohta.
- d) Esmajoonel lepivad osapooled kokku 2012. aasta arstide, õdede ja hooldustöötajate töötasu alammäärades ning seejärel jätkatakse läbirääkimisi ülejäänud kollektiivlepingu punktide osas.

EAL ja ETK vastasid EHL küsimustele 07.11.2011. Ühtki täpsustavat küsimust ega selgitust lepitaja pärast vastuse saamist ei soovinud, millest järeldub, et vastused olid arusaadavad ja ammendavad.

Haigekassa vastas 11.11.11, et töötasu alammäärade tõusu mõju haigekassa 2012. a eelarvele on 77,3 miljonit eurot.

EHL ei ole esitanud kirjalikult omapoolseid arvamusi EAL ja ETK esitatud kollektiivlepingu punktide kohta.

2. Riiklik lepitaja palus 15.11.11 EHL-il anda hinnang töötajate poolt tehtud ettepanekutele, mittenõustumise korral palus anda omapoolsed ettepanekud 2012. aasta töötasu alammäärade kohta.

EHL ei ole andnud hinnanguid EAL ja ETK ettepanekutele ega ole teinud ka omapoolset ettepanekut 2012. a töötasu alammäärade kohta.

Lepituskoosoleku otsuste täitmise ja lepitaja küsimustele vastamise asemel saatis EHL lepitajale 15.11.11 ja 25.11.11 kirjad, milles teatab, et ei nõustu lepituskoosoleku otsustega ja esitab uuesti samad küsimused, millele EAL ja ETK on juba vastanud. Oma seisukohti põhjendab EHL õiguslikult alusetute väidetega.

3. KTLP § 24 punktid 1 ja 3 nimetavad selgelt, millal lepitaja võib (kuid ei ole kohustatud) omal algatusel või poolte ettepanekul menetluse peatada. Pooled menetluse peatamist taotlenud ei ole. Peatada võib juhul, kui pooled pole asja lahendamiseks esitanud vajalikke dokumente (KTLP § 24 p 1) või kui koosoleku käigus selgub, et asja läbivaatamiseks vajatakse täiendavaid dokumente, ekspertide arvamusi ja teisi toimingute jätkamiseks vajalikke tõendusmaterjale (KTLP § 24 p 3).

Lepitaja teatab lepitusmenetluse peatamise otsuses 30.11.11, et ta peab vajalikuks välja selgitada järgmised asjaolud:

- milliseid töötajate grupe võiks kollektiivlepingu projekt hõlmata?
- milline on kollektiivlepingu projektis sisalduvate tervishoiuala töötajate töötasu tunnipalga alammäärade ja muude töötajatele soodsamate töötingimuste kehtestamise rahaline mõju kollektiivlepingu projektiga hõlmatud haiglate eelarvetele?
- EHL analüüsib läbi EAL ja ETK poolt esitatud kollektiivlepingu projekti ning esitab kirjalikult omapoolsed seisukohad.

Ükski neist nn asjaoludest ei kuulu KTLP § 24 punktides 1 ja 3 toodud juhtude hulka. Lepitaja otsusest ei selgu, milliseid konkreetseid dokumente, arvamusi, tõendusmaterjale menetluse jätkamiseks nõutakse ning kellelt. Lepitaja on määranud asjaolude väljaselgitamise tähtajaks 14.12.2011. Otsusest ei selgu, mida kavatses lepitaja selle tähtajani teha, milliseid dokumente ja kellelt nõuda, kellega ja millisel eesmärgil kohtuda jmt. Seega konkreetset ettevõtetavad sammud puuduvad. Jääb selgusetuks peatamise eesmärk ja tegelik põhjus.

Sisuliselt on lepitaja on võtnud menetluse peatamise aluseks EHL kirjad 15.11.11 ja 25.11.11.

4. Küsimus esindatavate töötajate gruppide kohta on arusaamatu.

Esindusõigust töötajate esindamiseks kollektiivlepingu sõlmimisel selgitab üheselt arusaadavalt ametiühingute seadus (AÜS). AÜS § 16 lg 1 kohaselt on kollektiivsetes töösuhetes ametiühingul oma pädevuse piires õigus esindada ja kaitsta töötajate õigusi ja huve. AÜS § 17 p 1 kohaselt töötajate õiguste ja huvide esindamiseks, teostamiseks ja kaitsmiseks kuulub ametiühingute pädevusse kollektiiv- või muude töö-, teenistus- või sotsiaalvaldkonda puudutavate lepingute sõlmimine tööandjate ja nende ühendustega, riigiasutuste ning kohalike omavalitsusüksuste ja Vabariigi Valitsusega. AÜS § 18 lg 1 p 2 kohaselt on ametiühingutel õigus pidada töö-, teenistus- ja sotsiaalsetes küsimustes läbirääkimisi tööandjate ja nende ühenduste, riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse üksustega kollektiiv- ja muude lepingute sõlmimiseks.

Sellele, missuguste erialade töötajad kuuluvad EAL ja ETK liikmete hulka, vastasime 07.11.11 kirjas. Täpsustuseks hambaarstide kohta lisame, et EAL liikmete hulgas on hambaarste, kes töötavad EHL kuuluvates haiglates. Seega on alusetu ning seadusele mittevastav EHL väide, et EHL ei saa olla tööandjate esindajaks hambaarstide osas.

5. Ametiühingutelt ei saa nõuda analüüsi kollektiivlepingu tingimuste kehtestamise rahalise mõju kohta haiglate eelarvetele. See on ebamõistlik nõue, põhjendamatu koormise panemine töötajate poolele, kellel ei ole realselt mingit võimalust seda mõju kindlaks teha. Majandus-

ja finantsanalüüsi tegemine ei ole ega saa olla ametiühingute kohustuseks. Lepitaja ei saa kohustada ametiühinguid sellist analüüsi tegema ega sel põhjusel lepitusmenetlust peatada.

Samuti selgitasime 03.11.11 koosolekul ja 07.11.11 kirjas, et teiste kollektiivlepingu projektis käsitletud töötingimuste kehtestamise rahalist mõju saab hinnata alles pärast töötasu alammäärade kokkuleppimist, kuna lisatasud jms sõltuvad töötajate tunnitasadest.

6. EHL kohustati kollektiivlepingut analüüsima ja oma arvamust esitama 03.11.11 koosoleku otsusega. Lepitaja peaks kohustama EHL seda otsust konkreetseks kuupäevaks täitma. Vajadus ja õiguslik alus seetõttu menetlust peatada puudub, kuna otsustati esmalt leppida kokku 2012. a töötasu alammäärad ja alles seejärel jätkata teiste kollektiivlepingu punktide läbirääkimisi.

Ülaltoodust tulenevalt oleme seisukohal, et lepitusmenetluse peatamine on põhjendamatu, vastuolus AÜS, KLS, KTLS ja KTLP sätetega ja lepitaja on menetluse peatanud tuginedes haiglate liidu seisukohtadele. Kahjuks ei ole EHL kasutanud seadusega lubatud võimalust kaasata menetlusse eksperdina juristi. EHL kirjadest ilmneb, et tööandjatel on raskusi seadustes orienteerumisega ja õiguslikult pädevate arvamuste koostamisega.

Kuna EHL ei täida lepitusmenetluses vastu võetud otsuseid ega vasta töötajate ja lepitaja ettepanekutele, on EHL selgelt väljendanud oma soovimatust kokkuleppele jõuda. Seega palume lepitusmenetlus lõpetada eriarvamuste protokolliga.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Andrus Mäesalu
Eesti Arstide Liidu president

/allkirjastatud digitaalselt/
Iivi Luik
Eesti Tervishoiutöötajate Kutseliidu president